

ISSN 2224-5294

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің

Х А Б А Р Л А Р Ы

ИЗВЕСТИЯ

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
Қазақстан Республикасының
педагогикалық университетінің

NEWS

OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
Abay Kazakh National
Pedagogical University

SERIES OF SOCIAL AND HUMAN SCIENCES

4 (332)

JULY – AUGUST 2020

PUBLISHED SINCE JANUARY 1962

PUBLISHED 6 TIMES A YEAR

ALMATY, NAS RK

Б а с р е д а к т о р

фил. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі
Қажыбек Е.З.

Р е д а к ц и я а л қ а с ы:

эк. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Баймұратов У.Б.**; филос. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Есім Г.Е.**; фил. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Қирабаев С.С.**; эк. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Қошанов А.К.**; филос. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Нысанбаев А.Н.**; заң ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Сәбікенов С.Н.**; заң ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Сүлейменов М.К.**; эк. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Сатыбалдин С.С.**; тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Әбжанов Х.М.**; тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Әбусейтова М.Х.**; тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Байтанаев Б.А.**; филол. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Жақып Б.А.**; фил. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Қалижанов У.К.**; филол. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Қамзабекұлы Д.**; тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Қожамжарова Д.П.**; тарих ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Қойгелдиев М.К.**; фил. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Құрманбайұлы Ш.**; тарихи ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Таймағанбетов Ж.К.**; социол. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА корр. мүшесі **Шәукенова З.К.**; фил. ғ. докторы, проф., ҚР ҰҒА академигі **Дербісәлі А.**; саяси ғ. докторы, проф., **Бижанов А.К.**, тарих ғ. докторы, проф., **Кабульдинов З.Е.**

Р е д а к ц и я к ең с і:

Молдова Республикасының ҰҒА академигі **Белостечник Г.** (Молдова); Әзірбайжан ҰҒА академигі **Велиханлы Н.** (Азербайджан); Тәжікстан ҰҒА академигі **Назаров Т.Н.** (Тәжікстан); Молдова Республикасының ҰҒА академигі **Рошка А.** (Молдова); Молдова Республикасының ҰҒА академигі **Руснак Г.** (Молдова); Әзірбайжан ҰҒА корр. мүшесі **Муратов Ш.** (Әзірбайжан); Әзірбайжан ҰҒА корр. мүшесі **Сафарова З.** (Әзірбайжан); эк. ғ. докторы, проф. **Василенко В.Н.** (Украина); заң ғ. докторы, проф. **Устименко В.А.** (Украина)

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының Хабарлары. Қоғамдық және гуманитарлық ғылымдар сериясы».

ISSN 2224-5294

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.).

Қазақстан республикасының Мәдениет пен ақпарат министрлігінің Ақпарат және мұрағат комитетінде 30.04.2010 ж. берілген № **10894-Ж** мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 500 дана.

Редакцияның мекенжайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28; 219, 220 бөл.; тел.: 272-13-19, 272-13-18
<http://soc-human.kz/index.php/en/arhiv>

© Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы, 2020

Типографияның мекенжайы: «NurNaz GRACE», Алматы қ., Рысқұлов көш., 103.

Главный редактор

доктор филол. н., проф., член-корр. НАН РК

Қажыбек Е.З.

Редакционная коллегия:

докт. экон. н., проф., академик НАН РК **У.Б. Баймуратов**; докт. филос. н., проф., академик НАН РК **Г.Е. Есим**; докт. фил. н., проф., академик НАН РК **С.С. Кирабаев**; докт. экон. н., проф., академик НАН РК **А.К. Кошанов**; докт. филос. н., проф., академик НАН РК **А.Н. Нысанбаев**; докт. юр. н., проф., академик НАН РК **С.Н. Сабикенов**; докт. юр. н., проф., академик НАН РК **М.К. Сулейменов**; докт. экон. н., проф., академик НАН РК **С.С. Сатубалдин**; докт. ист. н., проф., академик НАН РК **Х.М. Абжанов**; докт. ист. н., проф., чл.-корр. НАН РК **М.Х. Абусейтова**; докт. ист. н., проф., академик НАН РК **Б.А. Байтанаев**; докт. фил. н., проф., чл.-корр. НАН РК **Б.А. Жакып**; докт. филол. н., проф., академик НАН РК **У.К. Калижанов**; докт. фил. н., проф., академик НАН РК **Д. Камзабекулы**; докт. ист. н., проф., академик НАН РК **Д.П. Кожамжарова**; докт. ист. н., проф., академик НАН РК **М.К. Койгельдиев**; докт. филол. н., проф., академик НАН РК **Ш. Курманбайулы**; докт. ист. н., проф., чл.-корр. НАН РК **Ж.К. Таймаганбетов**; докт. социол. н., проф., чл.-корр. НАН РК **З.К. Шаукенова**; докт. филол. н., проф., академик НАН РК **А. Дербисали**; доктор политических наук, проф., **Бижанов А.К.**; доктор ист. наук, проф., **Кабульдинов З.Е.**

Редакционный совет:

академик НАН Республики Молдова **Г. Белостечник** (Молдова); академик НАН Азербайджанской Республики **Н. Велиханлы** (Азербайджан); академик НАН Республики Таджикистан **Т.Н. Назаров** (Таджикистан); академик НАН Республики Молдова **А. Рошка** (Молдова); академик НАН Республики Молдова **Г. Руснак** (Молдова); чл.-корр. НАН Азербайджанской Республики **Ш. Мурадов** (Азербайджан), член-корр. НАН Азербайджанской Республики **З. Сафарова** (Азербайджан); докт. экон. н., проф. **В.Н. Василенко** (Украина); докт. юр. н., проф. **В.А. Устименко** (Украина)

Известия Национальной академии наук Республики Казахстан. Серия общественных и гуманитарных наук.

ISSN 2224-5294

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).

Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации и архивов Министерства культуры и информации Республики Казахстан № **10894-Ж**, выданное 30.04.2010 г.

Периодичность 6 раз в год.

Тираж: 500 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28; ком. 219, 220; тел. 272-13-19, 272-13-18

<http://soc-human.kz/index.php/en/arhiv>

© Национальная академия наук Республики Казахстан, 2020.

Адрес типографии: «NurNaz GRACE», г. Алматы, ул. Рыскулова, 103.

Chief Editor

doctor of philology, prof, corresponding member of NAS RK

Kazhybek E.Z.

Editorial board:

Doctor of economics, prof, academician of NAS RK **Baimuratov U.B.**; doctor of philosophy, prof, academician of NAS RK **Esim G.E.**; doctor of philology, prof, academician of NAS RK **Kirabayev S.S.**; doctor of economics, prof, academician of NAS RK **Koshanov A.K.**; doctor of philosophy, prof, academician of NAS RK **Nyssanbayev A.N.**; doctor of law, prof, academician of NAS RK **Sabikenov S.N.**; doctor of law, prof, academician of NAS RK **Suleymenov M.K.**; doctor of economy, prof, academician of NAS RK **Satybaldin S.S.**; doctor of history, prof, academician of NAS RK **Abzhanov H.M.**; doctor of history, prof, corresponding member of NAS RK **Abuseitova M.H.**; doctor of history, prof, academician of NAS RK **Baitanaev B.A.**; doctor of philology, prof, corresponding member of NAS RK **Zhakyp B.A.**; doctor of philology, prof, academician of NAS RK **Kalizhanov U.K.**; doctor of philology, prof, academician of NAS RK **Hamzabekuly D.**; doctor of history, prof, academician of NAS RK **Kozhamzharova D.P.**; doctor of history, prof, academician of NAS RK **Koigeldiev M.K.**; doctor of philology, prof, academician of NAS RK **Kurmanbaiuly Sh.**; doctor of history, prof, academician of NAS RK **Taimaganbetov J.K.**; doctor of sociology, prof, corresponding member of NAS RK **Shaukenova Z.K.**; doctor of philology, prof, academician of NAS RK **Derbisali A.**; doctor of political science, prof **Bizhanov A.K.**; doctor of History, prof **Kabuldinov Z.E.**

Editorial staff:

Academician NAS Republic of Moldova **Belostechnik.G** (Moldova); Academician NAS Republic of Azerbaijan **Velikhanli N.** (Azerbaijan); Academician NAS Republic of Tajikistan **Nazarov T.N.** (Tajikistan); Academician NAS Republic of Moldova **Roshka A.** (Moldova) Academician NAS Republic of Moldova **Rusnak G.** (Moldova); Corresponding member of the NAS Republic of Azerbaijan **Muradov Sh.** (Azerbaijan); Corresponding member of the NAS Republic of Azerbaijan **Safarova Z.** (Azerbaijan); Associate professor of Economics **Vasilenko V.N.** (Ukraine), Associate professor of Law **Ustimenko V.A.** (Ukraine)

News of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. Series of Social and Humanities.
ISSN 2224-5294

Owner: RPA "National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan" (Almaty).

The certificate of registration of a periodic printed publication in the Committee of information and archives of the Ministry of culture and information of the Republic of Kazakhstan N **10894-Ж**, issued 30.04.2010.

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 500 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 219, 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19, 272-13-18

<http://soc-human.kz/index.php/en/arhiv>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2020

Address of printing house: «NurNaz GRACE», 103, Ryskulov str, Almaty.

NEWS

OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

SERIES OF SOCIAL AND HUMAN SCIENCES

ISSN 2224-5294

<https://doi.org/10.32014/2020.2224-5294.109>

Volume 4, Number 332 (2020), 111 – 116

UDC 330.32

MRNTI 06.75

A.S. Tulemetova, G. Kozybakova

M.Auezov South Kazakhstan State University, Shymkent, Kazakhstan.

E-mail: gulya@mail.ru**FACTORS OF INFORMATION SOCIETY DEVELOPMENT:
INNOVATIONS AND HUMAN CAPITAL**

Abstract. The basic resource of the modern world is information that can be used to organize highly effective activities in any field. The economy is no exception in this context. The article considers the aspects of correlation between the processes of human capital development and the information society. Attention is paid to the relationship between economic growth, human capital and the development of the information society. Improving the quality of human capital is the result of self-development and self-improvement of a person during the accumulation of knowledge. Changes in the organization of human capital in modern economic conditions are caused by a reduction in the time between stages of using the results of scientific and technological progress. The acceleration of the scientific and technical revolution dates back to the mid-twentieth century. An important conclusion on this scientific problem is the following: the human resource management system necessarily intersects with innovations in management. Because the management of modern production of material and spiritual goods has become an integral part of managing the process of self-realization of the employee's personality and, of course, the qualitative development of his competencies and knowledge.

Keywords: economy, human capital, innovative development, information society, information and communication technologies, management, development, industry.

Introduction. Building an information society is aimed at improving the welfare of the people through the availability of information technologies.

The Republic of Kazakhstan is actively involved in the process of creating a global information society [1-3]. In January 2013, the state program "Information Kazakhstan - 2020" was approved by the decree Of the President of the Republic of Kazakhstan [4-6]. The program, aimed at improving the effective work of public administration, the availability of innovative and information and communication technology, and the development of Kazakhstan's information space, was developed for the optimal transition of the country to the information society.

The main goal of the information society is the introduction of information and communication technologies in all areas of production.

The current stage of application of information and communication technologies (ICT) and the qualitatively different stage of Informatization that is being formed on this basis is nothing other than a change in human society, the Foundation of which was the development of industry as a social and economic development. Now it is an information society in which information about all aspects of human life and activity becomes of primary importance. The formation of an information society is a process of Informatization of all spheres of society.

In the research of Kazakhstani and foreign researchers, the information society is often called post-industrial. This is only partially true. That's right, in the sense that industrial production continues to work at the present time. But the position of production is gradually weakening in the amount of investment and generated profits. In other words, the industry is losing its leading place in the life of human society. In the works of scientists, the term "post-economic" society is often used.

Many researchers agree that, as a result of scientific and technological progress, Informatization replaces labor with knowledge in the process of society's transition to the next stage of its development.

The concept of information society is part of the theory of post-industrial society. Therefore, many of the concepts used in the concept of post-industrial society are also part of the concept of the information society.

The term "information society" was first used in 1966 by Japanese experts in the course of preparing recommendations for the country's government on economic planning. Information society is a society in which such ideal factors, such as knowledge and information, are the main factor of production. This is what distinguishes it from the other two types of societies – traditional (agricultural) and industrial. The main economic, social and political factor of an agrarian society is land. This natural resource is dominant in traditional society. In the industrial world, the material factor, the product of human labor activity, in other words, capital, becomes important.

Main part. There are specific criteria for the level of development of the information society: the presence of computers, computer networks, people engaged in the information sphere, and active users [7-10]. The main factor of economic development is currently intellectual resources. This group of resources includes science, knowledge, and human capital. The market is currently characterized by rapid development of new economic areas and permanent modernization of technologies in various industries. This increases the requirements for the abilities, level of knowledge, professionalism, competence, and mobility of a person.

To understand the principles and trends of modern economy development, the aspect of identification and adequate assessment of human capital is extremely important.

At any management level, human capital is an integral part of intellectual potential. For man is the main carrier of an intellectual resource. It is directly involved in the formation of all components of social capital.

As a result of the transition of the world economy to a new stage of development, against the background of increasing competition and integration, there is a change in priorities and a reassessment of the role of human capital. High quality of resources and human capital reserves, which are associated with a knowledge-intensive and intellectually rich innovation economy, become decisive.

The main aspect of the growth of intellectual capital at all levels of implementation of the Kazakh economy is the achievement of a high level of knowledge of citizens of the country, the best development of human skills necessary for competent professional activity, the issuance of an intellectual product, the development of fundamentally new knowledge and technologies. And also, maintaining and increasing a high level of knowledge throughout the life of a citizen of the Republic of Kazakhstan.

An important task of modern domestic economic science is an objective assessment of the competitiveness of the human capital of the Republic of Kazakhstan.

As you know, on the formation of human capital's competitiveness is influenced by complex factors [11-13]: a healthy population and quality health care; sustainable economic development of the state; increase investment in human capital; improving education, vocational training, continuous training; industrial-innovative development; training of researchers and supporting scientific research; the growth of welfare and quality of life of citizens; the creation of new jobs in the domestic market and gaining competitive advantages in the global labour market.

In order to improve the quality of human capital and improve intellectual potential, it is necessary to formulate a state policy with the appropriate tasks.

For example, such tasks may include: improving the educational system, which will ensure the growth of professional skills based on continuous learning throughout life with the help of new information and telecommunications technologies.

As well as improving the health care system, ensuring high quality and availability of medical care and supporting a high level of public health; providing conditions for high-performance work with decent pay.

The implementation of such a state program should lead to a high demand for human resources in all labor markets and create employment opportunities.

Discussion. The implementation of such a program will be able to provide:

- conditions for personal development, access to decent work, cultural values, active citizenship and the formation of civil society in the country;
- high competitiveness of Kazakhstan's human capital.

In order to develop a viable state program to improve the quality and increase the quantitative indicators of the effectiveness of domestic human capital, a number of ministries and departments of the Republic of Kazakhstan need serious work [14-16].

The existence of an information society leads to changes in the social space, the emergence of new goals, trends and priorities of development, forms of public relations, means of interaction and communication. The person will have to adapt to these changes taking into account the highest growth dynamics. The formation of an information society is a complex and ambiguous process that concerns the economic, spiritual, political, and everyday spheres of human activity.

Informatization of society saturates all aspects of human social life with innovations and information resources. This process of social dynamics has a significant impact on society and on the acceleration of scientific and technological progress. Human capital increases successfully when there is free access to knowledge, innovation, and technology.

In modern science, there is one of the criteria for measuring poverty - "information poverty". The criterion demonstrates the growth of social stratification of society by the availability of access to modern technologies, when only a part of the population has access to innovations, information resources and is able to realize this advantage.

The information society provides tremendous opportunities for the full range of human potential. Improving the quality of human capital is based on a person's desire for self-development and self-improvement, which is helped by the information society.

Innovations and technologies applied in all spheres of life have resulted in saving time spent on routine work, thereby freeing up time for self-development, improving skills, and obtaining new knowledge and skills. At a certain stage of development of the information industry, an information society appears. The infrastructure base forms the information economy and its highest manifestation - the knowledge economy.

Most of those working in such a society are engaged in creating, preserving, processing, and applying information. In other words, creative creation, which is aimed at extracting knowledge and developing intelligence. On this basis, there is an information community without national borders. Information society is a combination of communication technology and the latest information and telecommunication technologies [17-19]. It was innovation that led to the rapid creation of global information networks that made international information exchange possible. The creation of an information society leads to the creation of a global information space.

Any modern production, being the basis of all social life, is based on the transfer and use of technological, organizational or economic information.

At the present stage of human development, knowledge is the main priority, and the best criterion for evaluating the professionalism of an employee is currently highly valued the ability to independently find and work with the latest information, applying it.

Knowledge is an economic and philosophical category that is closely related to thinking or intellectual activity. The crucial importance of knowledge, the ability to master it, accumulate it and use it for successful economic development has been universally recognized. It is natural that science is the largest social institution after the state, which receives and transmits a huge amount of information. It is necessary to emphasize that knowledge, as a result of scientific research, is based on information and consists of it.

But knowledge and information are not identical categories. Information is only one component in the knowledge structure. Applying knowledge is a multi-pronged process that has several aspects. Global information networks accelerate knowledge exchange and cooperation in the scientific, technical, cultural, and economic spheres. They form a global information field that unites knowledge. But, depending on the region of residence and the category of citizens, the degree of access to knowledge varies. Not all information can be fully encoded, so information networks do not generate knowledge. The process of generating knowledge is impossible without communication and cooperation through personal contacts and common creative activities. Quantitative and qualitative changes in knowledge, creativity, skills, competencies and skills should be constantly improved.

Conclusions. An important conclusion on this scientific problem is the following: the human resource management system necessarily intersects with innovations in management.

Because the management of modern production of material and spiritual goods has become an integral part of managing the process of self-realization of the employee's personality and, of course, the qualitative development of his competencies and knowledge.

Today, the conditions of the highest level of competition for innovative competencies, the quality of human resources should be in constant positive dynamics, as this is a consequence of the steady increase in requirements for knowledge and professional qualifications of employees.

Improving the quality of human capital is the result of self-development and self-improvement of a person during the accumulation of knowledge. Changes in the organization of human capital in modern economic conditions are caused by a reduction in the time between stages of using the results of scientific and technological progress. The acceleration of the scientific and technological revolution dates back to the mid-twentieth century.

Human capital, as a factor in initiating innovation and economic growth, puts the producer and consumer at the head of the entire modern system of social and economic relations.

А.С. Тулеметова, Г. Қозыбақова

М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті, Шымкент, Қазақстан

АҚПАРАТТЫҚ ҚОҒАМНЫҢ ДАМУ ФАКТОРЛАРЫ: ИННОВАЦИЯЛАР ЖӘНЕ АДАМИ КАПИТАЛ

Аннотация. Қазіргі заманғы әлемнің базалық ресурсы кез келген салада жоғары тиімді қызметті ұйымдастыруға болатын ақпарат болып саналады. Экономика аталған мәнмәтіндегі ерекшелік емес. Мақала адам капиталы мен ақпараттық қоғамның даму үдерістері арақатынасының аспектілерін қарастырады. Экономикалық өсудің, адами капиталдың және ақпараттық қоғамның даму үдерісінің өзара байланысына назар аударылды. Адам капиталының сапасын арттыру білім жинақтау барысында адамның өзін-өзі дамыту мен өзін-өзі жетілдіру нәтижесі болып саналады. Қазіргі экономикалық жағдайда адам капиталын ұйымдастырудағы өзгерістер ғылыми-техникалық прогрестің нәтижелерін пайдалану кезеңдерінің арасындағы уақыттың қысқаруынан туындады. Осы ғылыми мәселе бойынша маңызды қорытынды мыналардан тұрады: адам ресурстарын басқару жүйесі менеджменттегі инновациялармен міндетті түрде қиылысады. Өйткені қазіргі заманғы материалдық және рухани игіліктер өндірісінің менеджменті қызметкердің жеке тұлғасын өзін-өзі жүзеге асыру үдерісін басқарудың ажырамас бөлігіне айналды және оның құзыреті мен білімін сапалы дамыту да маңызды саналады.

Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) қолданудың қазіргі заманғы сатысы және осы базада қалыптасатын ақпараттандырудың сапалы өзге сатысы адами қоғамның өзгеруінен өзге бірдене бар, әлеуметтік және экономикалық дамудың іргетасы индустрияны дамыту болып саналады. Бұл – адам өмірі мен қызметінің барлық аспектілері туралы ақпарат басты мәнге ие болатын ақпараттық қоғам. Ақпараттық қоғам қалыптастыру – қоғам өмірінің барлық салаларын ақпараттандыру үдерісі.

Қазақстандық және шетелдік зерттеушілердің еңбектерінде ақпараттық қоғамды постиндустриалды деп жиі атайды. Бұның біржақты дұрыстығы бар. Қазіргі уақытта өнеркәсіптік өндіріс жұмысын жалғастыруда деген мәнде ұғынылғаны жөн. Бірақ өндіріс позициясы біртіндеп инвестиция мен пайда көлемінде әлсірейді. Басқаша айтқанда, индустрия адам социумының өмірінде жетекші орынды жоғалтады. Ғалымдардың еңбектерінде «постэкономикалық» қоғам термині жиі қолданылады. Әлемдік экономиканың дамудың жаңа сатысына көшуі салдарынан бәсекелестік пен интеграцияның өсуі аясында басымдықтар мен адами капиталдың рөлін қайта бағалау жүріп жатыр. Ғылымды қажет ететін және интеллектуалды бай инновациялық экономикамен байланысты ресурстардың жоғары сапасын, адами капитал қорларын айқындайтын болады.

Қазақстандық экономиканы жүзеге асырудың барлық деңгейлерінде зияткерлік капитал өсімінің басты аспектісі – ел азаматтарының жоғары білім деңгейіне қол жеткізу, адамның құзыретті кәсіби қызмет үшін қажетті іскерліктер мен дағдыларды жақсы меңгеруі, зияткерлік өнімді беру, принципті жаңа білім мен технологияларды әзірлеу. Сонымен қатар, Қазақстан Республикасы азаматының өмір бойы жоғары білім деңгейін қолдау және арттыру.

Қазіргі отандық экономикалық ғылымның маңызды міндеті – ҚР адами капиталының бәсекеге қабілеттілігін объективті бағалау. Адами капиталдың сапасын арттыру және зияткерлік әлеуетті жақсарту үшін тиісті міндеттермен мемлекеттік саясатты тұжырымдау қажет. Мұндай мемлекеттік бағдарламаны жүзеге асыру барлық еңбек нарықтарында адам ресурстарының жоғары сұранысқа және жұмысқа орналасу мүмкіндіктерін құруға алып келуі тиіс. Мұндай бағдарламаны іске асыру: жеке тұлғаны дамыту, лайықты еңбекке, мәдениет құндылықтарына қол жеткізу, белсенді азаматтық ұстанымды жасау және елде азаматтық қоғамды қалыптастыру үшін жағдай жасауға; Қазақстанның адами капиталының жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етуге қабілетті болады. Отандық адами капитал тиімділігінің сапасын жақсарту және сандық көрсеткіштерін ұлғайту жөніндегі өміршең мемлекеттік бағдарламаны әзірлеу үшін ҚР бірқатар министрліктері мен ведомстволарының елеулі жұмысы қажет. Ақпараттық қоғамның болуы әлеуметтік кеңістіктің өзгеруіне, дамудың жаңа мақсаттарының, үрдістері мен басымдықтарының, қоғамдық қатынастар нысандарының, өзара екіжақты әрекет және байланыс құралдарының пайда болуына әкеледі. Адам өсудің жоғары динамикасын ескере отырып, осы өзгерістерге бейімделуі керек. Ақпараттық қоғамды қалыптастыру адам қызметінің

экономикалық, рухани, саяси, тұрмыстық салаларына қатысты күрделі және бірмәнді үдеріс болып саналады. Қоғамды ақпараттандыру адамның әлеуметтік өмірінің барлық аспектілерін инновациялар-мен және ақпараттық ресурстармен қанықтырады. Әлеуметтік динамиканың бұл үдерісі қоғамға да, ғылыми-техникалық прогресті жеделдетуге де айтарлықтай әсер етеді. Адам капиталы білімге, инновациялар мен технологияларға еркін қол жеткізу жағдайында табысты өсуде.

Ақпараттық қоғам – байланыс технологиясы мен жаңа ақпараттық, телекоммуникациялық технология-лардың жиынтығы. Инновациялар халықаралық ақпарат алмасуға мүмкіндік берген әлемдік ақпараттық желілерді жылдам құруға алып келді. Ақпараттық қоғам құру әлемдік ақпараттық кеңістік қалыптастырады.

Түйін сөздер: экономика, адами капитал, инновациялық даму, ақпараттық қоғам, ақпараттық-коммуникативтік технологиялар, менеджмент, даму, индустрия.

А.С. Тулеметова, Г. Козыбакова

Южно-Казахстанский государственный университет им. М. Ауэзова, Шымкент, Казахстан

ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА: ИННОВАЦИИ И ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ

Аннотация. Базовым ресурсом современного мира является информация, на основе которой можно организовать высокоэффективную деятельность в любой сфере. Экономика, в данном контексте – не исключение. Статья рассматривает аспекты соотношения процессов развития человеческого капитала и информационного общества. Уделено внимание связи экономического роста, человеческого капитала и процессов развития информационного общества. Повышение качества человеческого капитала есть результат саморазвития и самосовершенствования человека в ходе накопления знаний. Изменения в организации человеческого капитала в современных экономических условиях вызваны сокращением времени между стадиями использования результатов научно-технического прогресса. Ускорение темпов научно-технической революции датируется серединой XX в. Важный вывод по данной научной проблеме заключается в следующем: в системе управления человеческими ресурсами непременно пересекается с инновациями в менеджменте. Потому что менеджмент современного производства материальных и духовных благ стал неотъемлемой частью управления процессом самореализации личности работника и, несомненно, качественным развитием его компетенций и знаний.

Современная стадия применения информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) и формирующийся на этой базе качественно иная ступень информатизации есть ничто иное, чем изменение человеческого общества, фундаментом социального и экономического развития коего являлось развитие индустрии. Теперь это информационное общество, в котором информация обо всех аспектах жизни и деятельности человека обретает главное значение. Формирование информационного общества – это процесс информатизации всех сфер жизни общества.

В исследованиях казахстанских и зарубежных исследователей информационное общество нередко называют постиндустриальным. Это верно только отчасти. Правильно в том смысле, что в настоящее время промышленное производство продолжает работать. Но позиции производства постепенно ослабевают в объеме инвестиций и создаваемой прибыли. Иными словами, индустрия теряет лидирующее место в жизни человеческого социума. В трудах ученых достаточно часто применяется термин «постэкономическое» общество. Вследствие перехода мировой экономики на новую ступень развития, на фоне роста конкуренции и интеграции происходит смена приоритетов и переоценка роли человеческого капитала. Определяющими становятся высокое качество ресурсов, запасы человеческого капитала, которые связаны с наукоемкой и интеллектуально насыщенной инновационной экономикой.

Главный аспект роста интеллектуального капитала на всех уровнях реализации казахстанской экономики – достижение высокого уровня знаний граждан страны, лучшего освоения человеком умений и навыков, необходимых для компетентной профессиональной деятельности, выдачи интеллектуального продукта, разработки принципиально новых знаний и технологий. И еще – поддержание и приумножение высокого уровня знаний на протяжении жизни гражданина Республики Казахстан.

Важной задачей современной отечественной экономической науки является объективная оценка конкурентоспособности человеческого капитала РК. Для повышения качества человеческого капитала и улучшения интеллектуального потенциала необходимо сформулировать государственную политику с соответствующими задачами. Осуществление такой государственной программы должно привести к высокой востребованности человеческих ресурсов на всех рынках труда и созданию возможностей трудоустройства. Реализация подобной программы будет способна обеспечить: условия для развития личности, доступа к достойному труду, ценностям культуры, выработки активной гражданской позиции и формированию гражданского общества в стране; высокую конкурентоспособность человеческого капитала Казахстана. Для разработки жизнеспособной государственной программы по улучшению качества и увеличению количественных показателей эффективности отечественного человеческого капитала необходима серьезная работа целого ряда министерств и ведомств РК. Наличие информационного общества ведет к изменению социального пространства, появлению новых целей, тенденций и приоритетов развития, форм общественных отношений, средств взаимодействия и связей. Человеку предстоит адаптация к этим изменениям с учетом высочайшей динамики роста. Формирование информационного общества является сложным и неоднозначным процессом, который касается экономической, духовной, политической, бытовой сфер деятельности человека. Информатизация общества насыщает все аспекты социальной жизни человека инновациями и информационными ресурсами. Этот процесс социальной динамики оказывает значительное влияние и на общество, и на ускорение научно-технического прогресса. Человеческий капитал успешно возрастает при условиях свободного доступа к знаниям, инновациям и технологиям. Информационное

общество – это совокупность технологии связи и новейших информационных, телекоммуникационных технологий. Именно инновации привели к быстрому созданию мировых информационных сетей, которые сделали возможным международный информационный обмен. Создание информационного общества ведет к складыванию мирового информационного пространства.

Ключевые слова: экономика, человеческий капитал, инновационное развитие, информационное общество, информационно-коммуникативные технологии, менеджмент, развитие, индустрия.

Information about authors:

Kozybakova G., doctoral student of M.Auezov South Kazakhstan State University, Shymkent, Kazakhstan, gulya@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-9594-675X>;

Tulemetova Aigul Sainovna, candidate of economic sciences, Professor of M. Auezov South Kazakhstan State University, Shymkent, Kazakhstan. <https://orcid.org/0000-0002-9630-4353>

REFERENCES

- [1] Message of the President of the Republic of Kazakhstan-leader of the nation Nursultan Nazarbayev to the people of Kazakhstan «Strategy» Kazakhstan-2050»: a new political course of the established state // Kazakhstan's truth. 2012. December 15.
- [2] Kydyrova Zh.Sh., Abishova A.U., Urazbaeva G.Zh., Onlasynov E.Z., Kozhamkulova I.E. Main ways of implementation of social policy in Turkestan region News of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan Series of Social And Human Sciences ISSN 2224-5294 Volume 1, Number 329 (2020), 57–64. <https://doi.org/10.32014/2020.2224-5294.6>
- [3] Kalgulova R.Zh., Zhumaxanova K.M., Yessymkhanova Z.K. The economic essence of the innovative potential of small and medium-sized enterprises News of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan Series of Social And Human Sciences ISSN 2224-5294 Volume 1, Number 329 (2020), 103-112. <https://doi.org/10.32014/2020.2224-5294.6>
- [4] On the state program «Information Kazakhstan-2020»: decree of the President of the Republic of Kazakhstan No. 464 dated January 8, 2013 y.
- [5] Sustainable development of Kazakhstan in the context of globalization: models, strategies, priorities and implementation mechanisms / Rel. ed. O. Sabden, N.K. Nurlanova. Almaty: IE MES RK, 2008 y. kN. 2. 272 p.
- [6] Human capital in terms of ensuring the competitiveness of the national economy: a modern concept, priorities and implementation mechanisms / ed. by M. K. Meldakhanova. Almaty: IE KN MES RK, 2012 y. 420 p.
- [7] Highly industrial economy of Kazakhstan: new and traditional factors of development: monograph / edited by O. Sabden. Almaty: IE KN MES RK, 2011y. 207 p.
- [8] Svechnikova N. Yu. Information and communication technologies as a tool for improving the quality and availability of educational services // info-Strategy 2014. Society. State. Education. Collection of conference materials. Samara, 2014. C. 306-310.
- [9] Korchagin Yu. a. Human capital and development processes at macro and micro levels. Voronezh, 2010.
- [10] Klochkov V. V. Human capital and its development. Moscow, 2008.
- [11] Birchall D. W., & Armstrong M. S. (2011). Innovative Management: Achievement of A few Aims // Henley Management College. Bloch C Measuring of innovations: present and future tasks, working document, 2015.
- [12] Mantaeva E.I., Kurkudinova E.V. (2016) World experience of classic model of development [world experience of cluster development]. Economic Systems Management: an electronic scientific journal, 2 (38), 56.
- [13] Akberdina V.V., Grebenkin A.V., Bukhvalov N.Yu. Modeling of innovative resonance in industrial regions // Regional Economy. 2015. No. 4. P. 289-308. doi 10.17059 / 2015-4-23
- [14] Alexandrin Yu.N. Innovative economy and optimization of the institutional environment of small business // National interests: priorities and security. 2010. No. 25. P.17-23.
- [15] Kezhun L.A., Nilova A.S. Tax incentives for innovation in the Russian economy as exemplified by the Sverdlovsk region // Bulletin of the Ural Institute of Economics, Management and Law. S. 43-49, cit. P. 49.
- [16] Kolmakova E.M. Factors of activation of innovative activity of the Russian regions // Bulletin of ChelSU. 2012. No. 3 (257). P.6-8.
- [17] Kruzhkova T.I. The business world as a sociocultural and socio-economic phenomenon / T.I. Kruzhkova, O.V. Komarova // Bulletin of the Kostroma State University. ON THE. Nekrasov. 2011. Volume 17. No. 3. P. 383-387.
- [18] Krutchankova K.A., Bukhtiyarova T.I. Innovation activity of entrepreneurship in the Kurgan region // AVU. 2013. No. 10 (116). S. 79-86.
- [19] Stepanenko D.M. The term "innovation" as a categorical basis for a set of interrelated concepts // Science of Krasnoyarsk. 2012. No. 1 (01). P. 65-74. S. 68.
- [20] Fedorov OV, Nemtsev S.G. Innovative activity of the regions of the Volga Federal District // Bulletin of ChSU. 2013. No. 2. P. 324-327.

**PUBLICATION ETHICS AND PUBLICATION MALPRACTICE
IN THE JOURNALS OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN**

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

www.nauka-nanrk.kz

<http://soc-human.kz/index.php/en/arhiv>

Редакторы: *М. С. Ахметова, Д. С. Аленов, А. Ахметова*
Верстка на компьютере *А. М. Кульгинбаевой*

Подписано в печать 11.08.2020
Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать – ризограф.
21 п.л. Тираж 500. Заказ 4.

Уважаемые авторы научных журналов НАН РК!

Президиумом НАН РК принято решение, в целях повышения международного рейтинга академических изданий, объединить следующие 3 журнала, начиная с № 5 (сентябрь-октябрь), 2020 г., с высокорейтинговыми журналами НАН РК, входящими в международные базы Scopus, WoS и др.:

1. **«Известия НАН РК. Серия биологических и медицинских наук»** объединить с журналом **«Доклады НАН РК»**;
2. **«Известия НАН РК. Серия аграрных наук»** – **«Доклады НАН РК»**;
3. **«Известия НАН РК. Серия общественных и гуманитарных наук»** – с журналом **«Вестник НАН РК»**.

Статьи, которые публиковались в журналах **«Известия НАН РК. Серия биологических и медицинских наук»** и **«Известия НАН РК. Серия аграрных наук»**, впредь будут публиковаться в журнале **«Доклады НАН РК»**, а статьи, публикуемые в журнале **«Известия НАН РК. Серия общественных и гуманитарных наук»**, – в журнале **«Вестник НАН РК»**.

При подаче статей просим указывать название журнала и отрасль науки, согласно представленного перечня (см. ниже) в данном журнале:

I. Научный журнал **«Вестник НАН РК»** посвящен исследованиям фундаментальной науки (гуманитарные и естественные):

Редакционная коллегия принимает статьи по следующим отраслям науки:

1. Гуманитарные (экономика, юриспруденция, история и археология, политология и социология, философия, филология, педагогика и психология, литературоведение, искусствоведение)
2. Естественные (астрономия, физика, химия, биология, география и технические науки). Примеры технических наук: космонавтика, кораблестроение, машиностроение, системотехника, электротехника, электросвязь, радиоэлектроника, ядерная энергетика и т.д.

Адрес сайта **«Вестник НАН РК»** – <http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/arhive>

II. Научный журнал **«Доклады НАН РК»** посвящен исследованиям в области получения наноматериалов, биотехнологии и экологии.

Редакционная коллегия принимает статьи по следующим отраслям науки:

1. Получение наноматериалов в области естественных наук, медицины и сельского хозяйства.
2. Биотехнология в земледелии, растениеводстве и зоотехнике.
3. Общая биология и биотехнология в медицине.
4. Экология.

Адрес сайта **«Доклады НАН РК»** – <http://reports-science.kz/index.php/en/archive>

Кроме того, в журналах **«Известия НАН РК. Серия физико-математическая»**, **«Известия НАН РК. Серия химии и технологий»** и **«Известия НАН РК. Серия геологии и технических наук»** также указаны отрасли науки, по которым будут приниматься научные статьи для экспертизы и дальнейшего опубликования:

III. Научный журнал **«Известия НАН РК. Серия физико-математическая»** посвящен исследованиям в области математики, физики и информационной технологии.

Редакционная коллегия принимает статьи по следующим отраслям науки:

1. Математика.
2. Информатика.
3. Интеллектуальный анализ данных и распознавание образов.
4. Математическое моделирование социальных и экономических процессов.
5. Механика.
6. Механика машин и роботов.
7. Теория управления и космические исследования.
8. Физика.
9. Ядерная физика.
10. Теоретическая физика.
11. Астрономия.
12. Ионосфера.

Адрес сайта «**Известия НАН РК. Серия физико-математическая**» –

<http://physics-mathematics.kz/index.php/en/archive>

IV. Научный журнал «**Известия НАН РК. Серия химии и технологий**» посвящен исследованиям в области химии и технологий новых материалов.

Редакционная коллегия принимает статьи по следующим отраслям науки:

1. Органическая химия.
2. Неорганическая химия.
3. Высокомолекулярные соединения.
4. Физическая химия (катализ, электрохимия).
5. Технология новых материалов.
6. Технология органических веществ.
7. Технология неорганических веществ.
8. Технология химических удобрений.
9. Технология полимерных и строительных материалов и силикаты.
10. Технология пищевых продуктов.
11. Фармацевтическая химия.

Адрес сайта «**Известия НАН РК. Серия химии и технологии**» –

<http://chemistry-technology.kz/index.php/en/arhiv>

V. Научный журнал «**Известия НАН РК. Серия геологии и технических наук**» посвящен исследованиям в области геологии и технических наук:

Редакционная коллегия принимает статьи по следующим отраслям науки:

1. Геология.
2. Региональная геология.
3. Петрология.
4. Геология нефти и газа.
5. Геология и генезис рудных месторождений.
6. Гидрогеология.
7. Горное дело и геомеханика.
8. Фундаментальные проблемы обогащения минерального сырья.
9. Инженерная геология.
10. Геофизика и сейсмология.
11. География.

Адрес сайта «**Известия НАН РК. Серия геологии и технических наук**» –

<http://www.geolog-technical.kz/index.php/en/archive>